

Jako po másle

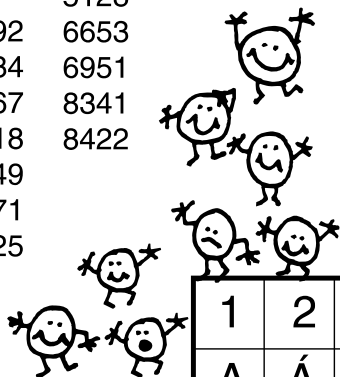
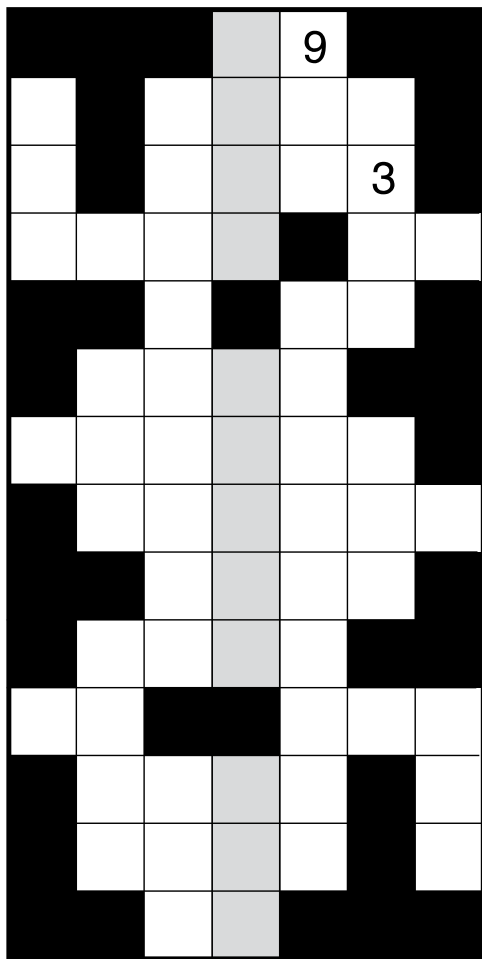
„Co teď?“ přemýšlel mák-turista, když se pán vydal zpátky ke dveřím. „Tady přece nezůstaneme! Přidáme se k němu, co vy na to?“ Nemusel kamarády pobízet dvakrát.

(tajenka) se vyšplhali nic netušícímu pánovi na rameno. A šlo jim to jako po másle. Aby ne! Vždyť v tom měli letitou praxi.“

ČÍSELNÁ KRÍŽOVKA S DOSAZOVÁNÍM

Dosadte čísla vodorovným i svislým směrem tak, aby se správně křížovala. Čísla v tajence nahraďte písmeny podle tabulky.

12	1484	615482
48	2479	863934
59	3776	
71	4238	567195615
96	4582	718982562
	5128	
192	6653	
234	6951	
567	8341	
618	8422	
749		
771		
925		

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	Á	D	E	J	K	M	N	O

Hurá na výlet

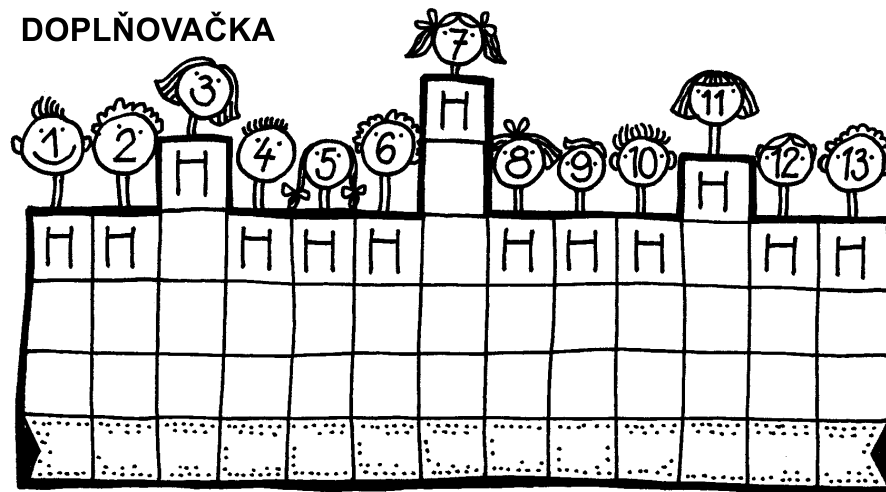
„Felixi, Ríšo, Bertíku, Kryštofe, děti moje, už ať jste tady! Mám zalito, jede se na výlet! Maminku necháme doma, je nastydlá a musí odpočívat,“ halasil pán. „Ty jo, to je

(tajenka),“ ozval se mák-filozof, když

se přihnuli čtyři natěšení kluci. „Hned podle písmen, co mají na kšiltovkách, poznáme, kdo je kdo,“ zajásal bystrozraký . „No jo, ale proč má ten nejmenší na čepici A*?“ přemýšlel natvrdlý . Ale nikdo neměl čas mu odpovědět. Máci se starali o to, aby nepromeškali odjezd, což se jim povedlo. Za chvíli seděli s nadšenými výletníky v autě a mířili bůhvíkam.

*Říkali mu Bertíku, ale doopravdy se jmenoval Albert. Je to, jako když se Antonínovi říká Tondo nebo Josefovi Pepíku.

DOPLŇOVAČKA

1. středověké opevněné sídlo	8. volání na Hanu
2. pyšně	9. zvuk hlasivek
3. likvidovat požár	10. blesk a...
4. běží za někým	11. používá hrábě
5. dej se do hry	12. vést dobytek na pastvu
6. velký kopec	13. odstraňuje vousy
7. malý Jan	

Opeřenci na

„Když Heinrich viděl, jak rostoucí průmysl ničí krajinu a jak kvůli tomu ubývá ptáků, vadilo mu to, a tak přemýšlel, co se s tím dá dělat. V jeho době nebylo ani nic divného, že opeřenci končívali na talíři. Třeba takoví drozdi se (tajenka) a bývali pochoutkou na panských hostinách,“ vykládal tatínek.

POPLETENÝ TEXT

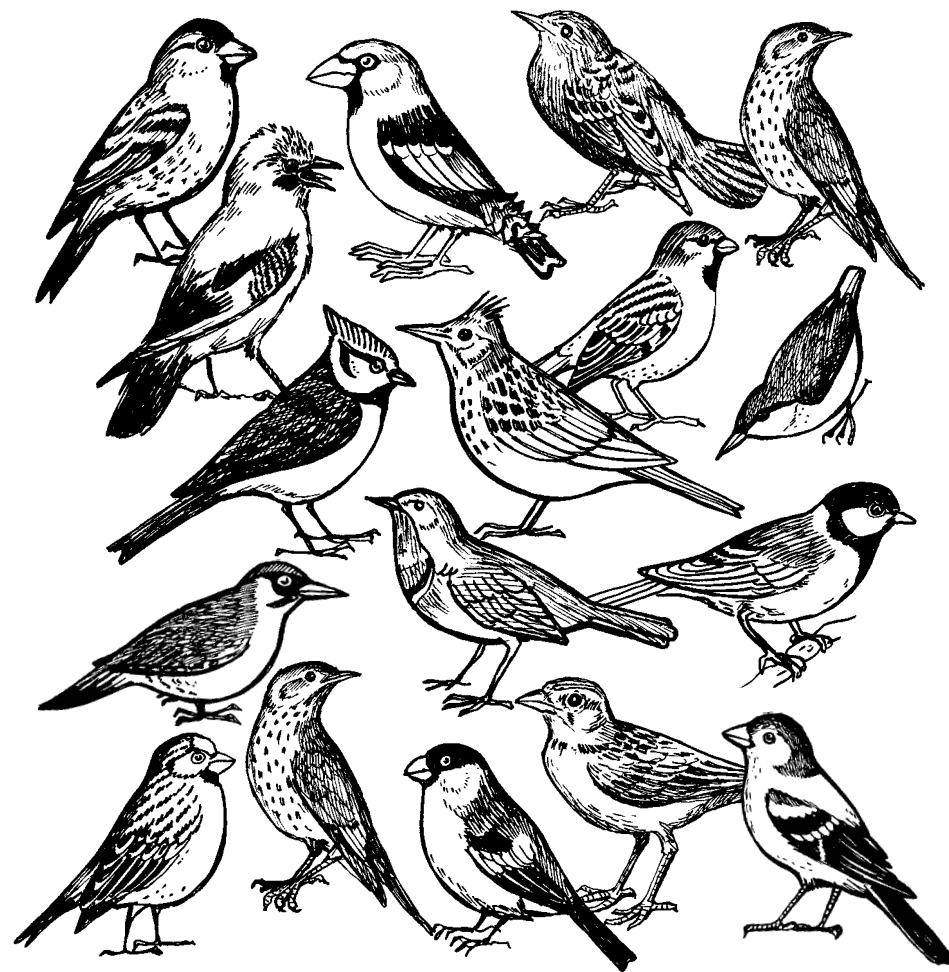
Pozorně si přečtete text a opravte v něm všechny chyby.
Ze správných písmenek pak po řádcích sestavte tajenku.

Drozd zpěrný je běžným obyvatelům česů, pasek a dalších míst s dřeviny. Braniká ale i do městských parků a zahrad. Také se vyskytuje i na hřbitovech. Živí se bezobratlými živočichy, semeny a prody. Všude je při chuti. S oblibou požírá plzeň sak, še jejich ulitu drží k zobáku a rozbíjí ji o kámen nebo o pařez. Hnízdo si staví v korunách stromů či v kůřích. Vymazává je bahnem, aby bylo pěkně hrádoučlé. Část drozdů zpěrných je stálá, ale většina odlétá na zimu do západní a jižní Evropy, severní Afriky nebo až do malé Asie. Tož tak.

Co bylo, bylo

„Slavná kuchařka Magdalena Dobromila Rettigová má ve své proslulé knize dlouhatánský recept, jak tyto opeřence chutně připravit. Jednoduché to nebylo ani náhodou, ale už je to historie. Dneska jsou tihle ptáčci zpěváčci chránění, ale dříve se běžně prodávali na trzích,“ ozval se mlsný mák.

Na obrázku jsou jen dva ptáčci stejní. A to jsou právě drozdi.

Na vrchu Větruše

„Heinrich Lumpe jako velkorysý lidumil přispěl i na ústecké zoo,“ vybavil si mák-zoolog, co dalšího ještě kdysi kdesi zaslechl. „Když o tom tak přemýšlím, byl to spíš zvěřinec než zoologická zahrada, jakou známe dnes. Tahle naučná atrakce se nacházela u výletní restaurace na vrchu Větruše. Bylo tam toho k vidění opravdu hodně! Leopard, vlk, pavián a jiné opice, hyena, muflon, fretky, cizokrajní ptáci a dokonce i (tajenka)! A to není všechno! Třeba taková jízda na oslu nebo na poníkovi tam stála 10 halířů! “*

*Tento zvířecí park za pár let zanikl během první světové války. Doba byla zlá a nebylo čím zvířata krmit.

CO SEM NEPATŘÍ

Vyhledejte slovo, které mezi ostatní významově nepatří. A máte tajenku!

VRÁNA • HAVRAN • SYČEK • DROZD
MARABU • SOJKA • DATEL • PELIKÁN
ŠPAČEK • VRABEC • PŠTROS • TUČŇÁK
PAPOUŠEK • HOLUB • KOS • PLAMENÁK
STEHLÍK • KOŇADRA • VLAŠTOVKA • KÁNEV
OREL • JESTŘÁB • KROKODÝL • LABUŤ
VOLAVKA • SOVA • KANÁR • TUKAN
RORYS • HRDLIČKA • SLAVÍK • PÁV

O Heinrichovi Lumpem a jeho parku vznikla unikátní obří kniha. Je vázaná v kůži, má 500 stran a váží 24 kilogramů. Obsahuje novinové výstřižky o Lumpeparku a jeho zakladateli, dobové fotografie, plakáty, dopisy, pozvánky, vstupenky a propagační materiály. Toto obdivuhodné dílo sestavil Wilhelm Biscan. Kromě toho, že tenhle pán pracoval jako Lumpeho sekretář, byl i novinář a spisovatel.

Voda, voda, vodička

„V roce 1908 si Heinrich Lumpe začal plnit svůj sen. Zakoupil pozemek na divokém skalnatém svahu na místě bývalé cihelny a dal se tu do budování romantické ptačí rezervace. Nebylo to jednoduché a ani laciné. Také to byl, jak se říká,   (tajenka). Napřed sem bylo třeba navézt zeminu a vybudovat vodovod, který napájel TŮPOČKY, NÍČKYRYB, TÁNYFON, DYDOPÁVO a SKYDOTRYVO (srovnejte správně slabiky),“ vykládal tatínek, který byl ve svém žvlu. „Jo, jo, on ten pan Lumpe dobře věděl, že voda je základ života,“ ozval se hloubavý , „a že kromě pití v ní opeřenci najdou k snědku vodní hmyz, jeho larvy a vajíčka.“

POPLETENÁ SYNONYMA

Vyberte správné synonymum a písmeno, které je uvedeno za ním, napište podle čísel do tabulky. Synonyma jsou slova, která sice různě znějí, ale mají stejný význam.

1. OBAVA.....ZRUČNOST-Ť
2. OBČAS.....NESNÁZ-U
3. OBHAŇCE.....PŘÍŠERA-D
4. OBLAK.....BÁZEŇ-B
5. OBLEK.....PŘÍBYTEK-T
6. OBLUDA.....OBRÁNCE-H
7. OBR.....MRAK-N
8. OBRUBA.....ZVYK-R
9. OBTÍŽ.....ŠATY-A
10. OBYDLÍ.....NĚKDY-Ě
11. OBYČEJ.....KOLOS-L
12. OBRATNOST.....LEM-O

1	2	3	4	5	6	7	8	9	3	8	9	10	11	5	12
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

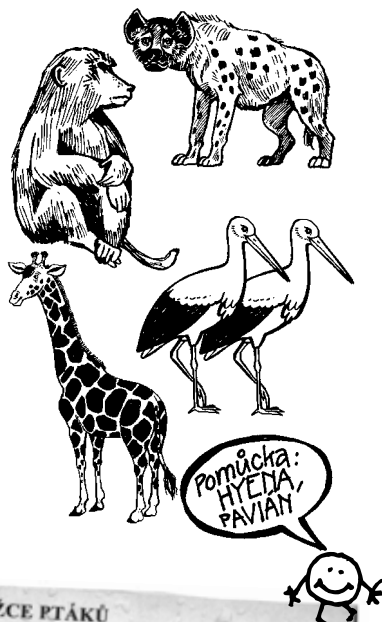

Mňamky pro

„Aby se ptáci mohli v zimě dosyta najíst, bylo v parku čtrnáct krmných míst, ale třeba vrabci měli smůlu. Mezi Lumpeho chráněnce nepatřili, na ně tady čekaly pasti. Specialitou ptačího jídelníčku byly   (tajenka). Je jasné, od koho recept na tuhle pochoutku pochází. Obsahovaly kokosový tuk, směs semen, strouhané mrkve a hrušek. Po těch se opeřenci mohli utlouct!“

VYŠKRTÁVAČKA

A	L	U	V	I	
F	M	P	P	P	
E	E	A	H	H	
N	O	I	K	A	
O	L	A	R	I	
Á	Á	Á	Č	Č	
Ž	K	Y	N	Y	

Vyškrtejte pojmenování obrázků (kdekoli). Zbývající písmena napište do zabarvených políček ve vedlejším sloupečku. Tato písmena, čtená v řádcích, tvoří tajenku.

Frauentreue-Machengliück, 9. 8. 1934

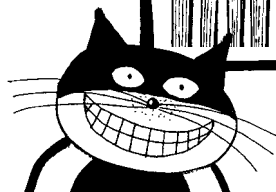
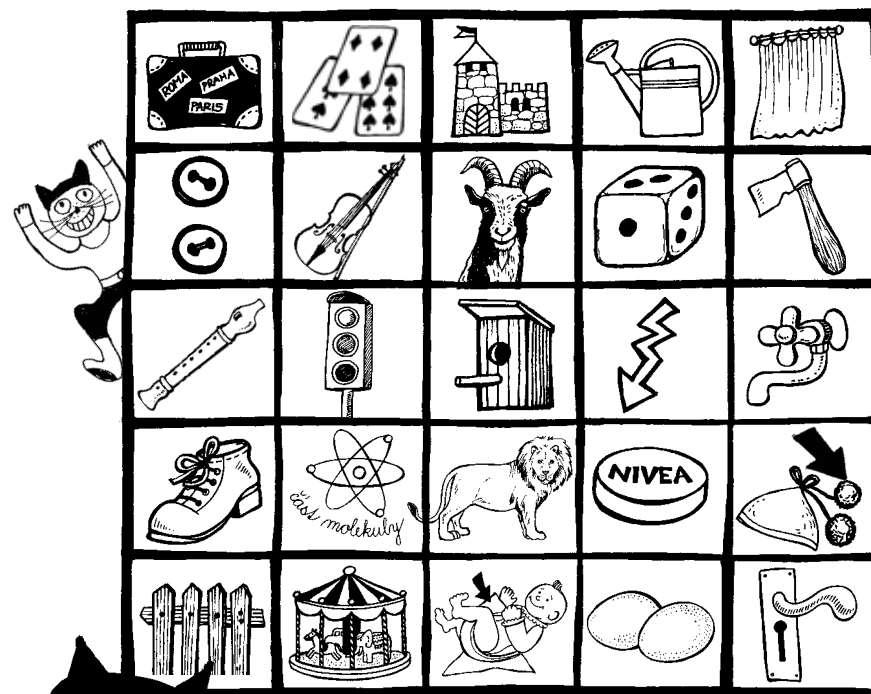
PES JAKO STRÁŽCE PTÁKŮ
Je neuvěřitelné, jak se pes občas sladí s myšlením svého pána. Tady je jeden příklad: známý velký přítel zvířat Dr. h. c. Heinrich Lumpe z Ustí vzal před nějakým časem do své ptačí rezervace v Krásném Březně psa – foxteriéra Mandýho. Ten byl jeden a půl roku svědkem, jak na jindřichově hrádku Dr. Lumpe krmit ptáčky. Malí ptáčci jsou chráněnci svého pána, to si musel Mandý bezpodmínečně vštípit! Když Dr. Lumpe dlel se svou ženou v Karlových Varech, stalo se následující: v ústecké Labské ulici viděl Mandý, jak divoká kočka ukořistila penkařku. Mandý vydal ze svého psího hrdla mohutný štěkot a hned popadl kočku za šíji a třásl s ní, až ptáčka upustila z tlamy. Mandý pak vzal ptáka, obezpečně ho nesl mezi zuby a aportoval ho s vrtícím ocasem, vyžaduje pochvalu, před nohy své opatrovatelky. Když jde Mandý do Lumpeparku, tak je jeho nejmilejší místo před azylem ptáků, kde své opeřené přátele může hodiny pozorovat.

Kočkám vstup zakázán!

„Heinrich Lumpe byl sice milovník zvířat,“ pokračoval tatínek, „ale žádný tvor, který by mohl ublížit jeho milovaným ptáčkům, se do parku dostat nesměl. A to byly hlavně kočky, kterých se v okolí toulalo víc než dost. Pozemek byl proto obehnaný vysokým plotem s ostnatým drátem. Protikočičích opatření bylo mnohem víc: na různých místech se nacházely pasti. Stromy s hnízdy měly dokonce kmeny ovinuté látkou namočenou ve   (tajenka), který měl kočky odpuzovat. Jiné byly oplechované anebo omotané ostnatým drátem. A ptáci rychle pochopili, že je tu pro ně bezpečno!“

OBRÁZKOVÁ DOPLŇOVAČKA

Třetí písmena pojmenování obrázků tvoří tajenku, kterou přečtete po řádcích.

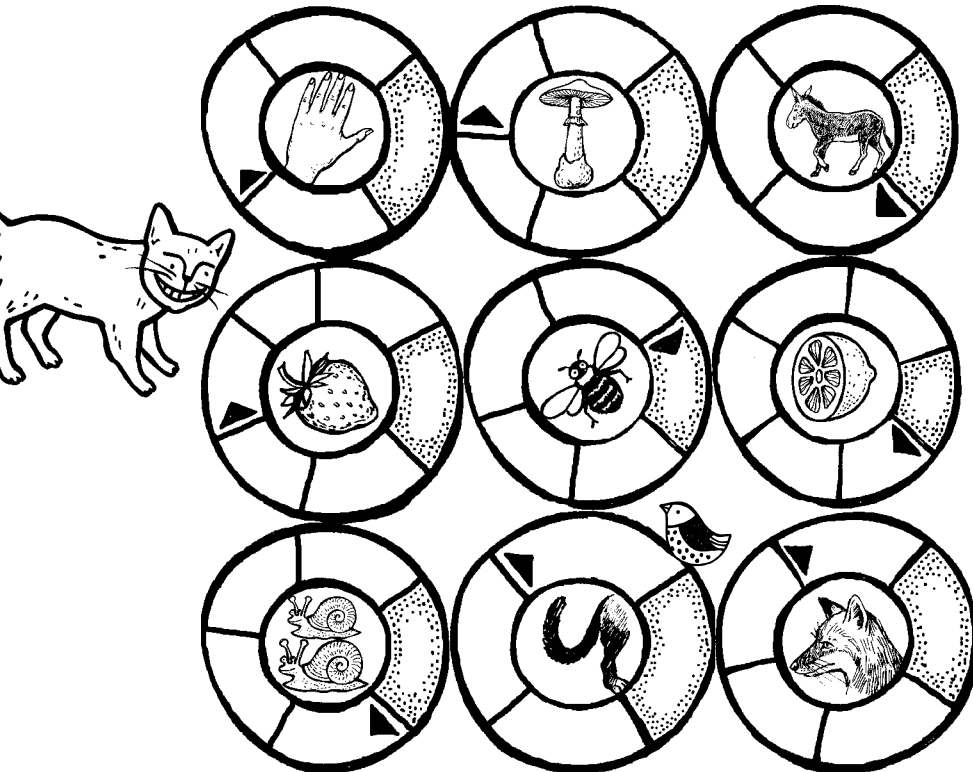

Nevítaný vetřelec

„Kromě toho zde byl správce, který pravidelně vyrážel na obchůzku a kontroloval, zda se sem nějaká kočka přece jenom nevlíží a nevybírání hnízda a budky. Kdyby tomu tak bylo, měl ji na místě zastřelit. Sám Lumpe, když jednou nacytal kocoura, jak chmatá packami v ptačí budce, nezaváhal. Doběhl si pro (tajenka) a jistou ranou nevítaného vetřelce zabil.“

KRUHOVKA

Správně pojmenujte obrázek uvnitř kruhu a pak jeho jméno napište do políček po obvodu obrázku. Začněte v políčku označeném šipkou. Tajenku čtete po řádcích v zabarvených políčkách.

Jako v pohádce

„Heinrich Lumpe budoval park hlavně pro děti a mladé lidi. Chtěl, aby se jim tady líbilo, doufal, že se začnou zajímat o přírodu a o její ochranu a že si oblíbí jeho milované ptáky. A tak tu bylo plno různých atrakcí. Nechyběla ani umělá jeskyně, na cestičce stály sochy Červené Karkulky a vlka, o kus dál vykukovala z okna chaloupky z březové kůry babička. Jenže ta návštěvníkům připomínala někoho jiného a rozhodně ne milého, a tak se tomu místu začalo říkat (tajenka).“

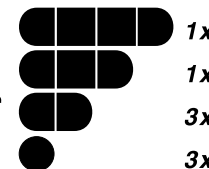
NÁMOŘNÍ BITVA

Levý obrazec představuje moře, ve kterém je zakotveno osm lodí. Jejich tvary a počet jsou uvedeny pod obrazcem. Lodě mohou být ve svislém i vodorovném směru a nesmějí se vzájemně dotýkat (a to ani svými rohy). Číslice po stranách označují počet obsazených políček. Když se vám podaří správně rozmístit lodě, zjistíte, ve kterých políčkách se v sousedním obrazci ukrývají písmena tvořící tajenku (tu přečtete po řádcích). Prázdná políčka si označte křížkem (využijte nápovědy).

	1	2	4	1	2	1	4	1	
0									
7				●					
0									
2									
3									
0									
2		●					✕		
2			✕						

V	P	A	S	T	I	J	E
CH	A	L	O	J	U	P	K
A	Š	E	D	A	M	Y	Š
S	L	A	D	I	T	J	E
S	L	E	U	Ž	T	I	K
A	K	A	P	Ř	Í	K	I
O	B	A	D	V	A	T	O
A	K	L	U	B	B	Y	L

Tvary lodí:

Příklad:

	1	1	1	
1			●	ZAP
0				IOW
2	●	●		ESV

Řešení = PES

Zkamenělý

„Nechyběla tu ani   (tajenka),“ vykládal tatínek. „Ta byla u zkamenělého lesa, který našli horníci u Trutnova při těžbě uhlí. Šlo o dávné tropické stromy araukárie, které rostly před miliony let, a pan Lumpe jich za velké peníze nakoupil jedenáct železničních vagonů.“

OSMISMĚRKA

Vyškrtejte slova ve všech směrech – vodorovně, svisle i úhlopříčně, zprava doleva, shora dolů a opačně. Zbude vám 25 písmen. Čtete je po řádcích a dozvíte se tajenku. Písmena mohou být vyškrtnuta víckrát.

H	Ý	L	C	E	V	A	K	R	K	O
A	B	E	R	A	K	P	Á	T	O	P
K	O	T	V	K	S	Ě	S	O	V	A
Č	K	A	E	K	Á	N	A	P	L	A
I	S	D	Á	K	I	P	I	S	S	
L	U	K	P	T	Á	C	I	A	Ý	K
D	O	Á	K	O	B	E	N	K	Č	Ř
R	Č	K	R	M	Y	A	O	K	E	I
H	O	N	O	O	R	R	K	Š	K	V
A	K	J	O	S	A	Č	E	J	K	A
V	L	A	Š	T	O	V	K	A	E	N

- ČÁP
- ČEJKA
- DATEL
- DUDEK
- HRDLIČKA
- HÝL
- KONIPAS
- KRKAVEC
- MOTÁK
- PĚNICE
- POTÁPKA
- RYBÁK
- SKŘIVAN
- SOJKA
- SOKOL
- SOVA
- SÝČEK
- SÝKORA
- VLAŠTOVKA

Když Heinrich Lumpe 22. února 1936 zemřel, o park se staral jeho synovec Alfred a podařilo se mu ho udržet do konce války. Pak však byla jeho rodina s dalšími Němci nedobrovolně vystěhována z Čech do Bavorska. Z Lumpeparku se stal nehlídaný veřejný park. Brzy zde ale vznikl zookoutek a nakonec zoologická zahrada, na kterou mohou být Ústečtí pyšní.

Chlouba pana majitele

„Chloubou Lumpeparku byl Jindřichův hrádek neboli německy Heinrichsburg, který se na rozdíl od jiných atrakcí dochoval dodnes. Romantická zřícenina byla postavena z travertinu, zdobily ji postavičky trpaslíků, a aby toho nebylo málo, dřepěla tu kamenná žába s   (tajenka).“

POPLETENÁ RČENÍ

Vyberte ze tří možností, jak doplnit jednotlivá rčení. Písmeno, které je před správnou možností, doplňte podle čísel do tabulky. Tak vám vyjde tajenka.

1. Pozdě lycha P- venčil U- krmil K- honil	2. Pod dvícnem U- bjoá veselo CH- se melení O- bjoá sma	3. Sejde z oči R- sejde z mydi U- má ra šu M- maotní bábu																																								
4. Nechval dne B- brěhu mele U- před večerem M- když přeš	5. Nehas, co P- smrdí Á- hoří N- se nepáli	6. Po bouři bjoá H- krátka nozum A- klid M- velký hlad																																								
7. Veselá mysl L- hole měšěst U- jaro nedělá H- pil Hdraví	8. Umouxi H- se melení L- normáš přešle E- libaji brěšky	9. Strach má V- velké oči L- ma Hěbroš K- vlčí uši																																								
10. Mvář konřurov P- dopáli Ě- mesnáli T- miluje	<table border="1"> <tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>2</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>😊</td></tr> <tr><td>+</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>😊</td><td>7</td><td>8</td><td>6</td><td>9</td><td>10</td><td>*</td><td>😊</td><td>😊</td><td>😊</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>		1	2	3	4	5	2	4	5	6	😊	+										😊	7	8	6	9	10	*	😊	😊	😊										
1	2	3	4	5	2	4	5	6	😊																																	
+																																										
😊	7	8	6	9	10	*	😊	😊	😊																																	

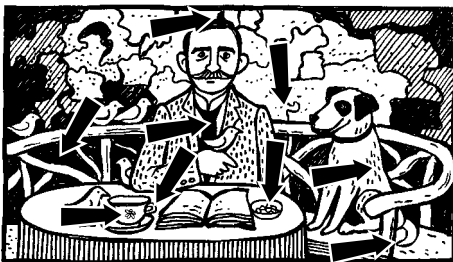

Řešení • Řešení • Řešení • Řešení

1. Bylo zachraň se, kdo můžeš.
2. Jako jeden mák.
3. Děti jako smetí. strana 23
4. Lumpepark.
5. Jako místo, kde se dají dělat lumpárny.
6. Otec evropského ptactva.
7. Nedoletí ptáček 2 a ptáček 3.
8. 16. 2. 1859.
9. Hleď na peníze jen jako na prostředek, kterým je možno konati dobro.
10. Lovili ve velkém.
11. Viz obrázek.
12. Krokodýl.
13. Běh na dlouhou trať. Potůčky, rybníčky, fontány, vodopády, vodotrysky.
14. Stín a.
15. Ptačí eldorádo.
16. Lumpeho koláčky.
17. Francouzském dehtovém oleji.
18. Kulovníci.
19. Chaloupka ježibaby.
20. Obrovská plastika Krakonoše.
21. Korunou na hlavě.
22. Netopýři.
23. Viz obrázek.
24. Buřty si tam nikdo neopékal.
25. Viz obrázek.

Drozd zpěvný je běžným obyvatelům Čech, pasek a dalších míst s dřevinnami. Břaníka ale i do městských parků a zahrad. Také se vyskytuje i na hřbitovech. Živí se bezobratlými živočichy, semeny a plody. Vždy se pít chudí. S oblibou postráá plíce sak, se jejich ulity dříví, křobáku a rosbije ji o kámen nebo o pařez. Hnízdo si staví v korunách stromů či v kůrkách. Vyvažová se bahem, aby bylo přemě hřmotouřky. Část drozdů zpěvných je stála, ale většina odchází na zimní do západní a jižní Evropy, severní Afriky nebo až do Velké Asie. Tož tak.

strana 10

PODOKOVAŇI (ING. VĚŘE VRABCOVÉ (ZOO USTÍ N.L.) A MARTINU KRŠOVÍ (MUZEUM MĚSTA USTÍ N.L.))

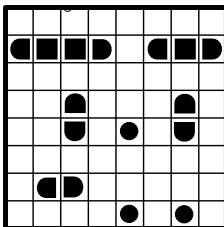

strana 25

strana 11

strana 19

Řešení soutěžních úkolů z čísla 187

26. Vcucnul do vysavače.
28. Smajlíka.
29. Nikdy není dost brzo nechat se otrávit Vánoce.

Na příští Makovici se můžete těšit 5. února 2019.

MAKOVICE - pro luštitelé od 8 do 108 let • 23. ročník, číslo 188/12 • cena 29,- Kč

- Redakce: Běla Gelná, Irena Hladká a Kateřina Korbařová
- 1. strana obálky Irena Hladká
- Vydává Společnost Makovice (Irena Hladká – Tapír, Slavičkova 6, 160 00 Praha 6, IČO 62904361)
- kontaktní adresa Malešická 109, 108 00 Praha 10
- telefon 775 988 819
- e-mail: cas.makovice@seznam.cz, www.makovice.net
- Tisk: Ofsetová tiskárna, Radotínská 66, Velká Chuchle
- Rozšiřují společnosti PNS a. s.

ISSN 1212-6888
MK ČR E 10790

Toto číslo vyšlo 6. prosince 2018, další číslo vyjde 5. února 2019